

شیوه نامه اجرایی اعطای بورس بلند مدت تحصیلی دوره دکتری تخصصی، بورس سال آخر و بورس دوره پسا دکتری خارج از کشور برای تأمین اعضای هیأت علمی و متخصصان مورد نیاز دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی، پژوهشی

مقدمه

شیوه نامه (دستورالعمل اجرایی) حاضر براساس قانون اعزام دانشجو به خارج از کشور مصوب ۱۳۶۴/۰۲/۰۵ مجلس شورای اسلامی و به استناد «آیین نامه جامع اعطای بورس تحصیلی به دانشجویان ایرانی» مصوب وزیر محترم علوم، تحقیقات و فناوری در تاریخ ۱۴۰۲/۰۱/۱۹، به شرح زیر تدوین گردیده است تا در راستای گسترش تبادلات علمی، بین‌المللی و تأمین بخشی از اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی، پژوهشی در رشته های مورد نیاز و راهبردی کشور و جذب دانشجویان نخبه ایرانی در خارج از کشور، سازمان امور دانشجویان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری همه ساله تعدادی بورس بلندمدت مقطع دکتری و دوره پسا دکتری و بورس سال آخر، جهت تحصیل و تحقیق در خارج از کشور را با رعایت شرایط و ضوابط مندرج در این شیوه نامه اعطاء نماید.

ماده ۱: تعاریف

- وزارت: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
- سازمان: سازمان امور دانشجویان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
- شورا: شورای مرکزی بورس وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
- اداره کل: اداره کل بورس و اعزام دانشجویان
- بورس: امتیاز مادی یا معنوی است که به یک شخص جهت تحصیل در یک یا بخشی از مقطع تحصیلی یا دوره تحقیقاتی طبق این شیوه نامه اعطاء می گردد.
- بورسیه: شخصی که در مدتی از تحصیل یا تحقیق خود از امتیاز بورس طبق این شیوه نامه استفاده کرده باشد.
- بورس سال آخر: به دانشجویان شاغل به تحصیل با هزینه شخصی در دوره دکترای خارج از کشور اعطاء می گردد که متقاضی استفاده از بورس تحصیلی برای طول باقی مانده دوره تحصیل هستند.
- متقاضی: شخصی که درخواست استفاده از امتیاز بورس جهت ادامه تحصیل یا تحقیق در یکی از موارد مذکور به شرح زیر را داشته باشد:

۱- دانش آموخته کارشناسی ارشد برای بورس بلند مدت دوره دکتری تخصصی

۲- دانشجوی دوره دکتری خارج از کشور برای بورس سال آخر

۳- دانش آموخته مقطع دکتری برای دوره پسا دکتری

۴- دانش آموخته مقطع کارشناسی در موارد خاص (همچون رشته های جدید و مورد نیاز که فاقد هیأت علمی و یا مورد نیاز صنعت و جامعه است) و با تأیید شورا برای مقطع کارشناسی ارشد

- استاد راهنما: یکی از اعضای هیأت علمی مؤسسه محل تحصیل متقاضی (استاد راهنمای خارج از کشور)

- استاد ناظر: یکی از اعضای هیأت علمی که بر عملکرد و پیشرفت تحصیلی بورسیه نظارت می کند.

- کارگروه تخصصی: گروهی از متخصصین و خبرگان که وظیفه: ۱- بررسی اولیه رشته ها و موضوعات مورد نیاز دانشگاه های کشور، ۲- مصاحبه علمی متقاضیان را بر عهده دارند.

تبصره ۱: کارگروه تخصصی در گروه های «فنی و مهندسی»، «علوم پایه»، «سلامت»، «علوم انسانی» و «هنر» و «بین رشته ای» می باشد. انتخاب اعضای کارگروه های تخصصی به پیشنهاد دبیر شورا و تأیید رئیس سازمان می باشد.

تبصره ۲: تصمیمات کارگروه تخصصی پس از تأیید شورا قابلیت اجرا دارد.

- مؤسسه: هر یک از دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی، پژوهشی دارای مجوز از مراجع ذی ربط که طبق مقررات وزارت فعالیت می کنند.

- مؤسسه محل خدمت: دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی، پژوهشی دارای مجوز از مراجع ذی ربط که طبق مقررات وزارت فعالیت می کنند و دانشجو پس از پایان تحصیلات ملزم به خدمت در آن می باشد.

- مؤسسه محل تحصیل: دانشگاه ها و پژوهشگاه های خارج از کشور که دانشجوی بورسیه در آن تحصیل و پژوهش می نماید و جزء مؤسسات معتبر و دارای سطح (الف یا ب) در نظام ارزشیابی کشور باشد.

- سامانه یکپارچه : سامانه ای یکپارچه که در پایگاه سازمان جهت راهبری و تسهیل فرآیند اعطای بورس ایجاد شده است.

ماده ۲: اهداف

۱- کمک به تأمین اعضای هیأت علمی مؤسسه در رشته های مورد نیاز و راهبردی کشور

۲- اعتلای موقعیت آموزشی، علمی و فنی کشور

۳- برنامه ریزی اجرائی، آموزشی و تحقیقاتی متناسب با نیازها و تحولات علمی و فنی در جهان

۴- حفظ دانشمندان و محققان و تأمین امنیت شغلی آنان و استفاده بهینه از توانمندی های آنها

۵- توسعه همکاری‌ها و مبادلات علمی بین مراکز علمی - تحقیقاتی داخل کشور با مراکز علمی - تحقیقاتی منطقه ای و بین المللی

۶- جذب دانشجویان نخبه ایرانی در خارج از کشور

ماده ۳: شرایط عمومی داوطلبان

- ۱- ایمان و اعتقاد به مبانی دین مبین اسلام و نظام جمهوری اسلامی ایران
- تبصره ۱: داوطلبان از اقلیت های مذهبی مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران فقط از شرط ایمان و اعتقاد به مبانی دین مبین اسلام مستثنی هستند.
- ۲- التزام عملی به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و رکن اساسی آن، یعنی ولایت فقیه
- ۳- رعایت تقوا در گفتار و کردار که نشانه آن انجام واجبات و اجتناب از محرمات است.
- ۴- وابسته نبودن به احزاب و گروه های ملحد، محارب و غیرقانونی
- ۵- حسن شهرت و نداشتن سوء پیشینه کیفری مؤثر
- ۶- نداشتن حضور و فعالیت های مغایر با قوانین و شئون اخلاقی در فضای مجازی و عدم ارتباط با شبکه های معاند
- ۷- دارا بودن کارت پایان خدمت و وظیفه یا معافیت دائم، معافیت تحصیلی و یا دفترچه آماده به خدمت برای متقاضیان مذکور
- تبصره ۲: با توجه به اینکه دوره پسا دکترا منجر به اخذ مدرک تحصیلی نمی گردد و امکان صدور معافیت تحصیلی وجود ندارد، فراهم نمودن مجوز تحصیل از نظر نظام وظیفه، به عهده متقاضی استفاده از بورس پسا دکترا می باشد.
- ۸- داشتن توانایی جسمی، علمی و مهارتی لازم متناسب با رشته تحصیلی و مطابق با اهداف بورس

تبصره ۳: داوطلبان بورسیه جهت جذب به عنوان هیأت علمی باید دارای توانایی های لازم جهت تدریس از جمله قدرت بیان و فنون آموزش باشند. این توانایی ها در مصاحبه علمی - عمومی اداره کل مورد بررسی قرار می گیرند.

۹- حداکثر سن داوطلب در زمان تقاضا حسب مورد به شرح زیر است:

۱- دانش آموخته کارشناسی ارشد برای بورس کامل دوره دکتری ۳۲ سال

۲- دانشجوی دوره دکتری خارج از کشور برای بورس سال آخر در زمان شروع بورس ۳۵ سال

۳- دانش آموخته مقطع دکتری برای دوره پسا دکتری، ۳۶ سال

نشانی: تهران، میدان فردوسی،
خیابان انقلاب اسلامی، خیابان شهید
موسوی (فرصت جنوبی)، پلاک ۲۷
کد پستی: ۱۵۸۱۹-۴۴۷۳۴
صندوق پستی: ۱۵۸۱۵-۱۱۱۷
تلفن: ۹۶۶۶۴۰۰۰-۹

۴- دانش آموخته مقطع کارشناسی برای مقطع کارشناسی ارشد، ۲۳ سال

تبصره ۴: سقف سن داوطلب حسب مورد، با توجه به شروط زیر و حداکثر تا ۴ سال افزوده می‌گردد:

۱- چنانچه متقاضی بورسیه دوره خدمت نظام وظیفه را طی نموده باشد، متناسب با طول خدمت و حداکثر ۲ سال

۲- جانبازان ۲۵ درصد و بالاتر: حداکثر ۳ سال

۳- آزادگان: دو برابر زمان دوره اسارت و حداکثر ۳ سال

۴- رزمندگان: دو برابر مدت حضور در جنگ تحمیلی و حداکثر ۳ سال

۵- فرزندان جانبازان ۵۰ درصد و بالاتر و فرزندان شاهد حداکثر ۲ سال

۶- مربیان عضو هیأت علمی واجد سایر شرایط: حداکثر ۴ سال

۷- کلیه متقاضیان بورس باید دارای توانایی روحی مناسب و سلامت روانی برای ادامه تحصیل در خارج از کشور باشند.

تبصره ۵: سن بورسیه هیأت علمی نباید بعد از فراغت از تحصیل از حداکثر سن مجاز استخدامی تجاوز نماید.

ماده ۴: شرایط اختصاصی داوطلبان

۱- داشتن مدرک کارشناسی و کارشناسی ارشد متناسب با رشته مورد تقاضا برای بورس دوره دکتری و افزون بر

مدارک فوق، داشتن مدرک دکتری تخصصی جهت اعزام برای دوره پسا دکتری

تبصره ۱: چنانچه هر یک از مدارک مقاطع تحصیلی ارائه شده توسط کلیه متقاضیان بورس (کارشناسی و

کارشناسی ارشد و مدرک دکتری متقاضی دوره پسا دکتری) مربوط به دانشگاه‌های خارج از کشور باشد، دانشگاه

مربوطه بایستی جزو دانشگاه‌های معتبر و دارای سطح (الف یا ب) در نظام ارزشیابی کشور باشد. چنانچه مدارک

فوق مربوط به دانشگاه‌های داخل کشور باشد، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی، پژوهشی باید دارای مجوز از

مراجع ذی ربط طبق قوانین و مقررات کشور باشد.

۲- حداقل میانگین (معدل) نمره های دروس کارشناسی و کارشناسی ارشد ناپیوسته به ترتیب ۱۴ و ۱۶ و یا

معادل آن ها حسب ضوابط مراکز محل تحصیل و یا حوزه علمیه، و دوره های کارشناسی ارشد پیوسته و یا

دکترای حرفه ای ۱۶ و یا معادل آن (و معدل دکترای تخصصی ۱۷ برای دوره پسا دکتری)

تبصره ۲: چنانچه دانشجو در مقاطع کارشناسی یا کارشناسی ارشد واجد برجستگی علمی مذکور در بند ۴ ماده ۴ باشد به تشخیص کارگروه تخصصی معدل کمتر از ۱۴ برای کارشناسی و کمتر از ۱۶ برای کارشناسی ارشد نیز قابل بررسی است.

۳- حداقل معدل در دوره های کارشناسی و کارشناسی ارشد بورس سال آخر مشابه با شرایط بورس بلند مدت بوده و تبصره های مربوطه نیز مشمول حال این متقاضیان می شود.

۴- داوطلبان دریافت بورس خارج از کشور، با دارا بودن یکی از شرایط ذیل در زمینه مرتبط با تخصص مورد نظر به تشخیص کارگروه تخصصی، در اولویت قرار می گیرند:

۴-۱- دارا بودن رتبه اول تا سوم فارغ التحصیلی در همه دوره تحصیلی قبل از دوره مورد تقاضا

۴-۲- کسب عنوان دانشجوی سرآمد کشوری در مقطع تحصیلی قبل از دوره مورد تقاضا، مطابق با آیین نامه انتخاب دانشجوی سرآمد با تأیید سازمان و یا معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۴-۳- تألیف و یا ترجمه کتاب علمی در زمینه مرتبط با تخصص مورد نظر

۴-۴- انتشار حداقل سه مقاله علمی- پژوهشی در مجلات معتبر داخل یا خارج از کشور در زمینه مرتبط

۴-۵- گواهی مشارکت مؤثر در طرح های تحقیقاتی کاربردی پایان یافته مورد نیاز کشور با تأیید از مراجع ذیربط

۴-۶- دارا بودن اختراع و یا اکتشافی که در سازمان پژوهش های علمی و صنعتی کشور تأیید شده باشد.

۴-۷- برگزیدگان رتبه های اول تا سوم جشنواره های معتبر مورد تأیید وزارت از قبیل خوارزمی، فارابی، رازی، شیخ بهائی و دارندگان مدال المپیادهای دانشجویی و دانش آموزی

۴-۸- دارا بودن سبک های هنری کاربردی، نو و دانش فنی با تأیید از مراجع ذی ربط

۴-۹- دارا بودن خدمات و سوابق برجسته در زمینه های اجرایی، ایثارگری، فرهنگی- اجتماعی و تربیتی با ارائه مدرک و تأیید از مراجع ذی ربط

تبصره ۳: مربیان دانشگاه ها می توانند در فرآیند اعطای بورس خارج همانند دیگر متقاضیان قرار گیرند.

تبصره ۴: در شرایط مساوی، اولویت با داوطلبان متأهل می باشد.

ماده ۵: فرآیند نحوه پذیرش و اعطای بورس خارج از کشور:

مراحل فراخوان و پذیرش متقاضیان بورس به شرح زیر می باشد:

۱- اعلام تعداد مورد نیاز عضو هیأت علمی و رشته ها و گرایش های مورد نیاز توسط مؤسسات محل خدمت به اداره کل

تبصره ۱: جمع آوری آمار و ارائه تحلیل آن به کارگروه تخصصی به عهده اداره کل می باشد.

۲- بررسی پیشنهاد رشته و گرایش های مورد نیاز مؤسسات محل خدمت و میزان ظرفیت پذیرش در کارگروه تخصصی

۳- تصویب رشته گرایش ها و ظرفیت های مورد نیاز مؤسسات محل خدمت در شورا با هماهنگی معاونت های آموزشی و پژوهشی و مرکز نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت وزارت

تبصره ۲: مکاتبات و اجرای جلسات هماهنگی توسط اداره کل سازمان صورت می پذیرد.

۴- شرکت متقاضیان در فراخوان سازمان از طریق سامانه یکپارچه با ثبت نام و انتخاب ۳ اولویت رشته/گرایش/محل خدمت اعلام شده

تبصره ۳: متقاضیان بورس سال آخر و دوره پسا دکترا نیز می توانند در فراخوانی که از سوی سازمان اعلام می گردد شرکت نموده و قسمت مربوط به بورس سال آخر یا دوره پسا دکترا را در سامانه انتخاب و مدارک خود را بارگذاری نمایند.

۵- بارگذاری مدارک درخواستی اعلام شده از سوی سازمان توسط متقاضی

۶- استعلام و صحت سنجی مدارک ارسالی متقاضیان توسط سیستم و کارشناس اداره کل

تبصره ۴: دانشگاه محل تحصیل مقطع دکتری دانشجویان بورس سال آخر می بایست جزء دانشگاه های معتبر و دارای سطح (الف یا ب) در نظام ارزشیابی کشور باشد.

۷- شورا با برگزاری آزمون به صورت شفاهی (مصاحبه علمی و عمومی) توسط کارگروه تخصصی و بر مبنای تعداد مورد نیاز، از بین متقاضیان پذیرش می نماید.

۸- هرداوطلب منتخب به مؤسسات انتخابی خود در مرحله ثبت نام، جهت جابجایی معرفی می شود.

تبصره ۵: دریافت حداقل یک اعلام نیاز الزامی است.

تبصره ۶: اعلام نیاز کلیه متقاضیان بایستی در «هیأت اجرایی جذب هیأت علمی مؤسسه محل خدمت» بررسی و

به همراه صورتجلسه آن که به تأیید اکثر اعضای حاضر در جلسه و ریاست مؤسسه محل خدمت رسیده است، به

اداره کل ارسال گردد.

- ۹- پذیرفته شدگان اعزام بایستی حداکثر تا یک سال پس از تأیید توسط کارگروه تخصصی، نسبت به ارائه حد نصاب نمره زبان، اعلام نیاز از یکی از مؤسسات محل خدمت انتخابی، پذیرش مورد تأیید کارگروه تخصصی، ویزا و سایر موارد اعزام اقدام نمایند. بدیهی است پس از اتمام زمان مذکور، قبولی فرد (کأن لم یکن) تلقی می گردد.
- ۱۰- پس از اخذ اعلام نیاز از دانشگاه، صلاحیت عمومی و استعلامات مورد نیاز توسط اداره کل، نمره زبان، پذیرش از دانشگاه خارج از کشور، ویزا و سپردن سند تعهد، مراحل صدور حکم بورس توسط اداره کل انجام می شود.
- ۱۱- اداره کل بنا به صلاحدید و در صورت تأمین اعتبار می تواند برای پذیرفته شدگان به اعزام، همایش در دوره های آموزشی، توجیهی و تربیتی برگزار نماید.
- ۱۲- ارائه گواهی معتبر زبان انگلیسی مبنی بر احراز نمره در یکی از آزمونهای MSRT، TOEFL (IBT)، TOLIMO و IELTS از سوی دانشجو الزامی است:

آزمون	MSRT	IELTS	TOLIMO	TOEFL (IBT)
حداقل نمره	۵۰	۵/۵	۴۸۰	۶۰

تبصره ۷: داوطلبان باید توجه داشته باشند که افزون بر نمره مذکور، در صورتی که دانشگاه پذیرش دهنده، قبولی و کسب نمره آزمون زبان خاصی را ملاک پذیرش خود قرار دهد، داوطلب موظف است آن شرط را تا قبل از اعزام برآورده نماید.

تبصره ۸: برای کشورهای غیر انگلیسی زبان، چنانچه نمره مربوط به آزمون زبان انگلیسی ارائه نگردد، ارائه گواهی معتبر مبنی بر تسلط به زبان آن کشور یا برگزاری آزمون اعم از (شفاهی یا کتبی) توسط اداره کل و اعلام بسندگی زبان الزامی است.

۱۳- استاد ناظر از طرف مؤسسه محل خدمت انتخاب می شود. دانشجوی بورسیه هر شش ماه یکبار ملزم به ارائه گزارش کتبی به استاد ناظر از طریق سامانه یکپارچه بورس و ارائه سخنرانی علمی (به صورت حضوری یا برخط) به آن مؤسسه می باشد. تأییدیه ارسال گزارش تحصیلی و ارائه سخنرانی توسط مؤسسه محل خدمت به اداره کل اعلام می گردد.

تبصره ۹: دانشجوی بورسیه موظف است قبل از بازگذاری گزارش در سامانه یکپارچه بورس، در پایان هر نیمسال یا سال تحصیلی بر حسب نظام آموزشی کشور محل تحصیل، گزارش پیشرفت تحصیلی و ریزنمرات خود را با مهر و تأیید دفتر رایزنی علمی یا تأیید سفارت جمهوری اسلامی ایران (در کشورهای فاقد رایزنی) برساند. ارسال مقرری تحصیلی و کمک هزینه شهریه دانشگاهی (تأیید شده اداره کل) منوط به ارسال گزارش پیشرفت تحصیلی و تأیید مؤسسه محل خدمت خواهد بود.

تبصره ۱۰: دانشجویان بورس سال آخر و دوره پسا دکتری نیز موظف هستند، سالی یکبار به شکل مجازی یا حضوری در مؤسسه محل خدمت سخنرانی علمی داشته باشند. این سخنرانی‌ها توسط استاد ناظر داوری و مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۱۴- دانشگاه پذیرش دهنده، استاد راهنمای خارج، موضوع رساله دکتری و استاد ناظر داخلی (یکی از اعضای هیأت علمی مؤسسه محل خدمت مرتبط با تخصص پذیرفته شده) می‌بایست در کارگروه تخصصی مورد تأیید قرار گیرند.

۱۵- میزان سپردن وثیقه، با توجه به مقرری تعیین می‌گردد.

۱۶- دانشجویان شاغل به تحصیل در دوره های کارشناسی ارشد باید در زمان درخواست بورس تمام دروس را گذرانده و دارای پیشنهاد تصویب شده باشند و تا قبل از اعزام فارغ التحصیل شوند.

ماده ۶: سایر شرایط

۱- مسئولیت هر گونه مغایرت در میانگین نمره دروس (معدل) و اطلاعات و مدارک مورد نظر، متوجه متقاضی است و در صورت اثبات تخلف، در هر یک از مراحل اعم از طی فرآیند بورس، حین تحصیل یا پس از پایان تحصیلات، پذیرش فرد، ابطال می‌شود و باید هزینه های مترتب را عودت دهد.

۲- اعطای بورس تحصیلی و مزایای ناشی از آن صرفاً امتیاز اعطایی از سوی سازمان است و در صورت وجود اعتبار قابل پرداخت خواهد بود.

۳- صلاحیت عمومی دانشجو بعد از اتمام تحصیلات و بازگشت به کشور به عهده مرکز جذب اعضای هیأت علمی وزارت و صلاحیت علمی ایشان با تشخیص کارگروه تخصصی می‌باشد. شرایط لازم برای بررسی در کارگروه، ارائه مقاله علمی در خارج از کشور در نشریات معتبر علمی مرتبط و بررسی گزارشات شش ماهه و سخنرانی های ارائه شده در مؤسسه محل خدمت می‌باشد.

ماده ۷: تسهیلات (پرداخت هزینه های ارزی و ریالی)

۱- مقرری ارزی تحصیلی دانشجویان براساس آخرین مصوبه هیأت وزیران و مقرری ارزی همسر (اعم از زن و شوهر) به میزان ۶۰٪ مقرری ارزی دانشجو و مقرری ارزی فرزندان به میزان ۳۰٪ مقرری ارزی دانشجو برای هر فرزند در وجه دانشجو یا وکیل قانونی دانشجو و یا به حساب دانشجو در کشور محل تحصیل وی قابل پرداخت است.

تبصره ۱: پرداخت مقرری ارزی همسر و فرزندان منوط به تأیید اقامت آنان در کشور محل تحصیل خواهد بود.

تبصره ۲: تأیید اقامت توسط رایزنان علمی در آن حوزه انجام می شود. در صورتی که کشوری فاقد رایزن علمی باشد، تأیید اقامت توسط دفتر نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در کشور محل تحصیل بورسیه صورت می پذیرد.

تبصره ۳: در زمان تحریم، پرداخت مقرری ارزی تحصیلی (در قالب دو لیست شش ماهه) برای دانشجوی بورسیه، همسر و فرزندان (طبق بند ۱ ماده ۷)، به صورت نقدی در داخل کشور بلامانع است.

تبصره ۴: مقرری ارزی تحصیلی به میزان ارز مصوب (پیوست شماره ۱) و به نرخ ارز مصوب مرکز مبادله ارزی بانک مرکزی جمهوری اسلامی قابل پرداخت است. در صورت تغییر در ارقام مقرری ارزی و درصدهای پرداخت مقرری (ذکر شده در بند ۱ ماده ۷)، پرداخت مقرری ارزی جدید براساس مصوبه هیأت وزیران پس از تأمین اعتبار لازم انجام خواهد شد.

تبصره ۵: در اجرای مصوبه شماره ۴۸۵۸/ت/۲۶۱۰۵ هـ مورخ ۱۳۸۱/۰۷/۲۸ هیأت وزیران، دانشجویانی که همسرشان نیز از بورس خارج سازمان استفاده می کنند مقرری به میزان ۱۰۰٪ و دانشجویانی که همسرانشان با هزینه شخصی ادامه تحصیل می دهند به میزان ۷۵٪ حق تاهل ارزی دریافت خواهند داشت.

تبصره ۶: هزینه های تحصیلی استحقاقی سال های گذشته دانشجویان بورسیه در صورت تأمین اعتبار و طبق مقررات بر اساس دستورالعمل سال مربوط و به صورت ارزی قابل پرداخت است.

تبصره ۷: چنانچه دانشجوی بورسیه بلند مدت و بورس سال آخر و دوره پسا دکتری به هر دلیل و به تشخیص اداره کل در مهلت مقرر موفق به دریافت هزینه های تحصیلی استحقاقی نگردد و به ایران مراجعت کند، در صورت

نداشتن بدهی به دفتر رایزن علمی، معوقه های ارزی وی در ایران قابل پرداخت است (در صورتی که سازمان دانشجویان با مشکلات ارزی روبرو باشد معوقه های ارزی دانشجو در ایران معادل ریالی و به نرخ روز، جزء مطالبات معوقه دانشجو محاسبه شده و پرداخت می گردد).

تبصره ۸: دانشجویان بورسیه کامل که قبل از اتمام مهلت بورس، تحصیلات خود را به اتمام برسانند و به کشور مراجعت کنند طبق ماده «۷» آیین نامه تشویقی به شماره ۱۱/۱۵۷۸ مورخ ۱۳۸۵/۰۲/۰۳، معادل ریالی مانده مقرری تحصیلی استحقاقی تا پایان مهلت بورس را به نرخ ارز تاریخ مراجعت دریافت خواهند کرد.

تبصره ۹: مقرری دانشجویان بورس سال آخر و خانواده آنان، از زمان بورس فقط برای مدت باقی مانده تحصیل، مانند مقرری سایر بورسیه ها محاسبه می گردد.

تبصره ۱۰: مقرری دانشجویان بورسیه پسا دکتری به مدت قید شده در قرارداد با دانشگاه میزبان و حداکثر دو سال برابر با مقرری دانشجویان بورسیه بلند مدت قابل پرداخت است.

۲- یک کمک هزینه جهت بلیط رفت و برگشت، بیمه، روادید و سایر هزینه های پیش بینی نشده به مبلغ ۲۰۰۰ یورو برای مجردین و ۳۰۰۰ یورو برای متأهلین در وجه دانشجو یا وکیل قانونی دانشجو و یا به حساب دانشجو در کشور محل تحصیل وی در ابتدای دوره قابل پرداخت است.

تبصره ۱۱: این کمک هزینه برای متقاضیان دوره پسا دکترا ۵۰ درصد و برای دانشجویان بورس سال آخر ۲۵ درصد مبالغ مذکور می باشد.

ماده ۸: کمک هزینه شهریه تحصیلی:

۱- متقاضیان بورس ملزم به انتخاب دانشگاه هایی می باشند که نیاز به پرداخت شهریه نداشته باشند. در صورت تأیید شورا با در نظر گرفتن شرایط کشور پذیرنده، کمک هزینه شهریه تحصیلی در صورت تأمین اعتبار تا سقفی که شورا تأیید می نماید، با شرایط مندرج در ادامه این شیوه نامه قابل پرداخت است.

تبصره ۱: کمک هزینه شهریه تحصیلی در صورت ارائه گواهی دانشگاه مبنی بر اشتغال به تحصیل دانشجو، پس از تأیید رایزن علمی یا مقامات کنسولی جمهوری اسلامی ایران و یا تأیید مدیرکل بورس و اعزام دانشجویان، در

وجه دانشگاه / مؤسسه آموزشی ذی ربط یا دانشجوی یا وکیل قانونی دانشجوی و یا دفاتر ریزنان علمی یا نمایندگی جمهوری اسلامی ایران قابل پرداخت است.

تبصره ۲: در صورت پرداخت شهریه توسط دانشجوی، کمک هزینه شهریه (ارزی یا ریالی) منوط به ارائه اسناد مثبت به تأیید ریزن علمی یا مقامات کنسولی جمهوری اسلامی ایران و یا تأیید مدیر کل بورس به دانشجوی پرداخت خواهد شد.

تبصره ۳: تا زمانیکه تحریم های بین المللی بر علیه جمهوری اسلامی ایران و همچنین تحریم سوئیفت ها مرتفع نگردیده است، بنا به محدودیت های پیش آمده، کمک هزینه شهریه تحصیلی (قبل از پرداخت) فقط با ارائه گواهی شهریه، پس از تأیید ریزن علمی یا مقامات کنسولی جمهوری اسلامی ایران و یا تأیید مدیر کل بورس، در وجه دانشجوی پرداخت خواهد شد. بدیهی است که پرداخت کمک هزینه شهریه تحصیلی بعدی منوط به ارائه اصل گواهی شهریه قبلی به همراه فاکتور پرداخت شده آن می باشد.

تبصره ۴: کمک هزینه شهریه تحصیلی با احتساب سال میلادی و بر اساس تاریخ قید شده در متن قرارداد و با لحاظ مدت بورس قابل پرداخت است.

تبصره ۵: دانشجویانی که موفق به اخذ تخفیف شهریه و یا بورس از دانشگاه محل تحصیل شوند، با تأیید ریزن علمی در خارج از کشور یا تأیید مدیر کل بورس، مطابق آیین نامه تشویقی به شماره ۵۷۸/۱۱ مورخ ۱۳۸۵/۰۲/۰۳ نصف شهریه تخفیف داده شده بعنوان تشویق به آنان پرداخت می گردد.

ماده ۹ تعهدات:

۱- حداکثر مدت استفاده از بورس خارج برای دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته ۲ سال و برای دوره دکتری ۴ سال از تاریخ شروع بورس خواهد بود. مجموع طول مدت مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری به طور پیوسته، نباید از ۵ سال تجاوز نماید. در موارد خاص با ارائه مدارک و مستندات لازم، این مدت با نظر شورا، حداکثر تا ۶ ماه قابل تمدید است.

۲- حداکثر طول مدت استفاده از بورس دوره پسا دکتری حداقل یک سال و حداکثر تا دو سال با تأیید شورا قابل تمدید است.

نشانی: تهران، میدان فردوسی،
خیابان انقلاب اسلامی، خیابان شهید
موسوی (فرصت جنوبی)، پلاک ۲۷
کد پستی: ۱۵۸۱۹-۴۴۷۳۴
صندوق پستی: ۱۵۸۱۵-۱۱۱۷
تلفن: ۹۶۶۶۴۰۰۰-۹

شماره: ۴/۳۸۶۷۳۵

تاریخ: ۱۳۰۳/۱۰/۱۳

پیوست:

تبصره ۱: تاریخ شروع بورس خارج از زمان شروع دوره فراگیری زبان در خارج از کشور و در صورت عدم نیاز بورسیه به گذراندن دوره مذکور از تاریخ آغاز تحصیلات دانشگاهی وی خواهد بود. چنانچه مهلت بورسیه برای فراگیری زبان در خارج از کشور بیش از ۳ ماه باشد، مازاد بر ۳ ماه و حداکثر به مدت ۱۲ ماه به طول مدت تحصیل وی اضافه خواهد شد.

۳- بورسیه موظف است قبل از صدور حکم بورس، تعهد و تضمین محضری را حسب مورد به دانشگاه محل خدمت، سازمان، وزارت یا دستگاه اجرایی مربوطه بسپارد که بلافاصله پس از اتمام تحصیلات در موعد مقرر به کشور مراجعت و در محل مندرج در تعهدنامه و یا به تشخیص وزارت، دو برابر مدت تحصیل خدمت نماید.

۴- مؤسسات محل خدمت موظف هستند که پس از تأیید و معرفی دانشجوی فارغ التحصیل با بورس بلندمدت دکتری توسط سازمان، مراحل اداری جهت جذب بورس را شروع نماید.

تبصره ۲: جدول میزان وثیقه هر دو سال یک بار از طرف شورا تعیین می شود.

تبصره ۳: مبلغ ضمانت هزینه های ریالی پنج برابر کلیه هزینه های مصروفه از سوی سازمان بابت اعزام دانشجوی به خارج از کشور می باشد.

تبصره ۴: مبلغ ضمانت یا درخواست متقاضی به طور تدریجی، بر حسب سنوات تعهد خدمت انجام شده، کاهش یافته و یا در پایان مدت خدمت تعهد شده، یکجا فسخ خواهد شد.

۵- دانشجویانی که پس از اعزام به کشور محل تحصیل، به هر علتی موفق به شروع و ادامه تحصیل نمی گردند باید بلافاصله به کشور مراجعت نموده و وجوه ارزی دریافتی و یا معادل ریالی نرخ روز ارز کلیه هزینه های دریافتی (در روز باز پرداخت) را پس از کسر هزینه مدت اقامت که بر پایه مقرری ارزی روزانه محاسبه می شود، به سازمان عودت دهند. تغییر رشته، کشور یا دانشگاه محل تحصیل منوط به موافقت شورا خواهد بود.

۶- دانشجویان صرفاً با موافقت شورا، حق استفاده از بورس، کمک هزینه تحصیلی و یا وام سایر مؤسسات دولتی یا غیردولتی داخلی را دارند. ضمناً دانشجویانی که با استفاده از بورس، تحصیلات خود را در یک رشته و یا یک مقطع به پایان برسانند، مجاز نیستند با دریافت بورس، وام، یا کمک هزینه تحصیلی، از مؤسسه ای دیگر در رشته دیگری در همان مقطع به تحصیلات خود ادامه دهند.

۷- دانشجویان بورسیه در طول مدت تحصیل مجاز به کسب درآمد از طریق انجام کارهای علمی و تحقیقاتی برای مؤسسات دولتی و غیردولتی و کارهای غیرعلمی از هر نوع که باشد، نیستند. در صورت تخلف با اطلاع مؤسسه معرف و تصمیم شورا تذکر، کاهش ارز، قطع ارز، حسب مورد درباره آنها اجرا خواهد شد.

۸- دانشجو در بورس بلندمدت موظف است پس از فراغت از تحصیل، جهت معرفی به مؤسسه محل خدمت، به سازمان مراجعه نماید. تاریخ مراجعه دانشجو به سازمان و معرفی به مؤسسه محل خدمت، ملاک آماده به خدمت بودن متعهد در راستای انجام تعهدات محسوب می شود.

۹- در صورت عدم بکارگیری بورسیه در دانشگاه محل خدمت و صدور عدم نیاز به تخصص وی، بورسیه از سوی اداره کل جهت تعیین محل خدمت به مرکز نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت وزارت معرفی خواهد شد.

۱۰- در صورت عدم امکان جابجایی دانش آموختگان بورسیه در مؤسسات و سایر دستگاههای دولتی، بر اساس اعلام نظر کمیته لغو و انتقال تعهدات که در مرکز نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت وزارت تشکیل می شود و موافقت وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، نسبت به لغو تعهد این دسته از دانش آموختگان اقدام خواهد شد.

۱۱- منظور از عدم امکان جابجایی، معرفی بورسیه به تمامی مؤسسات هم تراز در کشور (بالاخص مناطق محروم) و عدم ارائه اعلام نیاز و موافقت از سوی دانشگاه ها است.

۱۲- جذب و بکارگیری دانش آموختگان بورسیه ای که با تأخیر به کشور مراجعت می نمایند بدون اخذ مجوز از سازمان غیرقانونی است و انجام خدمت آنان به منزله انجام تعهدات بورس تلقی نمی شود.

۱۳- در صورتیکه بورسیه به تکالیف خود عمل نموده و آماده به خدمت باشد لکن تأخیر در بکارگیری وی در راستای انجام تعهدات، خارج از اراده متعهد و ناشی از قصور یا اهمال دانشگاه محل خدمت و یا سازمان باشد، به تشخیص کمیته سه نفره بورسیه های تأخیری و موافقت وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، ایام انتظار بورسیه به عنوان سنوات انجام خدمت محسوب و از کل تعهدات وی کسر خواهد شد.

۱۳-۱- بدیهی است احتساب ایام انتظار به عنوان تعهد خدمت، هیچگونه آثار استخدامی بابت سابقه خدمت نسبت به دانشگاه محل خدمت بورسیه ایجاد نخواهد کرد.

تبصره ۵: در خصوص دانش آموختگان بورسیه ای که تأخیر در بکارگیری و شروع به خدمت آنها ناشی از تقصیر بورسیه و متوجه وی است، ایام انتظار به عنوان سنوات انجام خدمت قابل محاسبه نخواهد بود.

۱۴- بررسی موضوع تأخیر در مراجعت بورسیه به کشور و تصمیم گیری در خصوص وقوع استنکاف یا عدم استنکاف از تعهد در صلاحیت کمیته سه نفره بورسیه‌های تأخیری متشکل از مدیرکل بورس و اعزام دانشجویان، مدیرکل دفتر حقوقی سازمان امور دانشجویان و رئیس مرکز نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت وزارت و موافقت وزیر خواهد بود.

تبصره ۶: در فرض احراز عدم استنکاف بورسیه متأخر، تمام یا نیمی از مدت تأخیر حسب تشخیص کمیته سه نفره به کل مدت تعهدات بورسیه افزوده خواهد شد.

۱۵- مؤسسات به اعضای هیأت علمی بورسیه، مأموریت تحصیلی می دهند و حقوق و فوق العاده مستمری آنها را پس از کسر مالیات و بازنشستگی جهت پرداخت هزینه های تحصیلی بورسیه به سازمان واریز می نمایند. در صورتی که حقوق و فوق العاده مستمری بورسیه پس از کسر مالیات و بازنشستگی تکافوی هزینه ریالی بورسیه را ننماید مابه التفاوت آن از اعتبارات سازمان تأمین می شود.

۱۶- صلاحیت عمومی دانشجو بعد از اتمام تحصیلات و بازگشت به کشور به عهده مرکز جذب اعضای هیأت علمی وزارت و صلاحیت علمی ایشان با تشخیص کارگروه تخصصی است.

۱۷- در صورت پذیرفته شدن بورسیه در بورس پسادکتری قبل از اتمام مدت تعهد، با تصویب شورا انجام مابقی تعهدات به بعد از اتمام دوره پسادکتری موکول می شود.

۱۸- پذیرفته شدگان بورس در صورت عدم انجام تعهدات خود مطابق با سند تعهد و یا عدم انجام خدمت در محلی که وزارت تعیین می نماید و یا در صورتی که از ادامه انجام تعهدات استنکاف ورزند ملزم به بازپرداخت معادل ریالی ارز کلیه وجوه پرداختی طبق آیین نامه و نظر شورا می باشد.

۱۹- سازمان پس از رسیدگی به وضع بورسیه هایی که از حیث اخلاق و رفتار شایستگی ادامه تحصیل نداشته و یا در تحصیل پیشرفت لازم کسب نکرده باشند، نسبت به قطع بورس و بازگشت آنها اقدام می نماید. در این صورت بورسیه ملزم به بازپرداخت معادل ریالی ارز کلیه هزینه های انجام شده به نرخ روز و خسارت وارده به تشخیص سازمان می باشد.

۲۰- دانشجویان باید در پایان دوره تحصیلی با توجه به مقررات آموزشی دانشگاه مربوط به اخذ درجه دانشگاه نائل آیند. در غیر اینصورت و با توجه به دلایل عدم موفقیت در اخذ درجه دانشگاهی طبق آیین نامه عمل خواهد شد.

تبصره ۷: در صورتی که بنا به دلایلی خارج از اراده دانشجو، ادامه تحصیل وی تا کسب درجه علمی مورد قبول نباشد، طبق نظر شورا عمل خواهد شد.

ماده ۱۰ - سایر مقررات :

۱ - اداره کل بورس موظف است در صورت تغییر کشور یا شهر محل تحصیل دانشجو، نسبت به دریافت اضافه ارزشهای دریافتی و یا پرداخت مابه التفاوت ارزش ناشی از افزایش این تغییر اقدام نماید، و یا آن را با توجه به تعرفه های کشور یا شهر محل تحصیل جدید در طول تحصیل مستهلک سازد. مدت تحصیل این قبیل دانشجویان در کشور یا شهر محل تحصیل جدید، با نظر اداره کل پس از کسر مدت تحصیل اولیه (مدت اقامت در کشور یا شهر محل تحصیل اول) تعیین می گردد.

تبصره ۱: اداره کل بورس موظف است در صورت انصراف از تحصیل دانشجو حسب مورد، کلیه هزینه های ارزی و ریالی پرداخت شده را طبق مقررات و به نرخ روز از دانشجو دریافت نماید.

تبصره ۲: دانشجویان بورسیه می توانند در ازای هر یک سال تحصیل از یک ماه مرخصی و خانواده آنها از دو ماه مرخصی استفاده نمایند به این قبیل دانشجویان در مدت مرخصی، مقرری ارزی تعلق خواهد گرفت.

تبصره ۱-۲: به خانواده دانشجویان بورسیه (مذکر) که در معیت دانشجو از کشور خارج نمی گردند، حداکثر به مدت شش ماه از تاریخ خروج دانشجو، برابر حقوق و مزایای مربی پایه یک سال استحقاقی (محل خدمت دانشجو) پرداخت می گردد.

تبصره ۲-۲: اضافه اقامت خانواده دانشجویان بورسیه مؤنث مطابق با تبصره ۱-۲ قابل پرداخت می باشد.

تبصره ۳-۲: در صورتی که اخذ ویزا برای خانواده دانشجو (خارج از اختیارات دانشجو) میسر نشود برای مدت اقامت در کشور، به آنها برابر حقوق و مزایای بورس داخل سال استحقاقی (محل خدمت دانشجو) پرداخت خواهد شد.

تبصره ۴-۲: دانشجویانی که در حین تحصیل به میهن اسلامی آمده و بیش از مدت مجاز (شخص دانشجو یک ماه و خانواده دو ماه) در ایران اقامت نمایند، برابر حقوق و مزایای مربی پایه یک سال استحقاقی (محل خدمت دانشجو) به آنها پرداخت و حق تأهل ارزی و تکفل آنها در طول اقامت در ایران قطع می گردد.

تبصره ۳: در صورتیکه خانواده دانشجویان بورسیه در شش ماه آخر مهلت بورس به کشور مراجعت نمایند، دانشجو در صورت بازگشت در موعد مقرر می تواند برای مدت باقی مانده تا پایان مهلت بورس از مقرری ارزی بطور متاهلی استفاده نمایند.

تبصره ۴: دانشجویانی که موضوع تحقیق و پایان نامه آنها طبق مصوبه شورا در ارتباط با ایران باشد، می توانند در طول تحصیل خود حداکثر دو بار و هر بار به مدت سه ماه (حداکثر شش ماه در طول دوره) با دریافت مقرری ارزی جهت انجام تحقیق در ایران اقامت نمایند. در اینصورت کلیه هزینه های مربوط از جمله بلیط هواپیما به عهده دانشجو خواهد بود.

تبصره ۵: تشخیص و تصمیم گیری موارد غیر مترقبه با شورای مرکزی بورس می باشد و پرداخت هزینه های پیش بینی نشده و غیرمترقبه با تصویب شورا بلامانع است.

تبصره ۶: کلیه هزینه های تحصیلی مربوط به دانشجویان بورسیه خارج اعم از ارزی و ریالی مطابق این دستورالعمل در صورت تأمین اعتبار، از محل اعتبارات ارزی و ریالی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - سازمان امور دانشجویان قابل پرداخت است. دانشجویان بورسیه سایر دستگاه های اجرایی و دانشجویانی که براساس مقررات مربوط، از محل اعتبارات ارزی سازمان امور دانشجویان ارز دریافت می کنند، دستگاه اجرایی متبوع دانشجو موظف است معادل ریالی مبلغ ارز را به نرخ مصوب مرکز مبادله ارز بانک مرکزی پرداخت نماید.

تبصره ۷: برای دانشجویانی که قبل از انجام خدمت وظیفه عمومی با استفاده از بورس خارج از کشور اعزام می شوند، معافیت تحصیلی اخذ خواهد شد. چنانچه دانشجو بودن فرد به هر دلیلی منتفی شود، معافیت تحصیلی وی از همان تاریخ لغو می شود و از آن پس برابر قانون نظام وظیفه و آیین نامه اجرایی آن با وی رفتار می شود.

ماده ۱۱: اعطای بورس تحصیلی و مزایای ناشی از آن صرفاً امتیاز اعطایی از سوی سازمان است و به هیچ وجه رابطه استخدامی بین دانشجوی بورسیه و سازمان ایجاد نمی نماید.

این شیوه نامه مشتمل از ۱ مقدمه و ۱۱ ماده و ۵۵ تبصره در تاریخ ۱۴۰۲/۰۴/۰۶ به تصویب شورا و تأیید وزیر علوم، تحقیقات و فناوری رسید و از تاریخ ابلاغ قابل اجرا است، و کلیه دستورالعمل ها و بخشنامه های مغایر با آن لغو می گردد.

دکتر رضا صابری عضو شورا و رئیس مرکز حقوقی، لوایح و امور مجلس	دکتر قاسم عموعابدینی عضو شورا و معاون آموزشی وزارت	دکتر پیمان صالحی عضو شورا و معاون پژوهشی وزارت	دکتر هاشم داداش پور رئیس شورا و معاون وزیر و رئیس سازمان
دکتر روح اله رازینی عضو شورا و رئیس مرکز نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت	دکتر علی شمسی پور عضو شورا و مدیرکل حوزه وزارتی وزارت علوم	دکتر سجاد محمد علی نژاد عضو شورا و معاون فناوری و نوآوری وزارت	
دکتر اردوان ارژنگ عضو شورا و معاون امور دانشجویان داخل سازمان	دکتر سیدسلیمان سید افقهی عضو شورا و قائم مقام بنیاد ملی نخبگان	دکتر محمدخلج امیر حسینی عضو شورا و رئیس مرکز جذب اعضای هیأت علمی وزارت	
دکتر محمد محمدی مسعودی دبیر شورا و مدیر کل بورس و اعزام دانشجویان		دکتر محمد جواد سلمانپور عضو شورا و معاون بورس و امور دانشجویان خارج سازمان	